

Het Programmaplan van de Regio Deal Oost-Groningen II is vastgesteld in het Rijk-Regio-Overleg van 26 juni 2025.

1. INLEIDING

1.1 ACHTERGROND EN AANLEIDING

De Rijksoverheid, provincie Groningen en de gemeenten Stadskanaal, Oldambt, Veendam, Pekela en Westerwolde gaan wederom de samenwerking met elkaar aan in de Regio Deal Oost-Groningen II. Na de Regio Deal Oost-Groningen I (2020-2025) willen alle partijen blijven werken aan de brede welvaart in Oost Groningen. Hiervoor investeren alle partijen in totaal € 25 miljoen. De programmaperiode loopt vier jaar van 2025-2028. In deze periode gaan we, zoals in de eerste Regio Deal, verder met het ontwikkelen van nieuwe methodieken en projecten in onze regio. We zijn blij met de opbrengsten uit de Regio Deal I, op de gekozen thema's gezondheid, leren, werk & inkomen en wonen. We hebben kunnen investeren in de regio en mooie resultaten geboekt. Enkele voorbeelden:

- Bij Gezondheid zijn we trots op de beweging dat een overgrote meerderheid van de huisartsen is aangesloten op de voorzieningen van het sociaal domein (Welzijn op Recept).
- Bij Werk & Inkomen wordt geïnvesteerd in innovatie met Makeport Mercurius en Innovatiehub Oost-Groningen als voorbeelden.
- Vanuit Leren hebben we aandacht voor leerlingen die extra begeleiding nodig hebben om persoonlijk stappen te blijven maken en te blijven werken aan hun opleiding (2BE!, Route Rubicon en De Boeg).
- Vanuit Wonen is een klantreis opgezet die alle particuliere woningeigenaren, zeker die met een smalle beurs, kan helpen bij het verduurzamen van hun woning.

Deze regionale investeringen en projecten geven we graag een vervolg omdat we trots zijn op Oost-Groningen en willen blijven werken aan de brede welvaart in de regio.

Oost-Groningen verdient nog steeds aandacht. Om zijn eigenheid en schoonheid te behouden, maar vooral om vooruit te blijven gaan, om te groeien en nog sterker te worden. Overheid en maatschappelijke organisaties bundelen hun krachten, zoals blijkt uit de Regio Deal. In de bundeling van krachten komt de wil tot vooruitgang naar voren die in de Oost-Groninger zit. Pioniers en doorzetters, dat zijn het. De Oost-Groninger gemeenten en de provincie Groningen werken in diverse programma's en projecten met elkaar samen. Soms is deze samenwerking sectoraal, steeds vaker wordt ook integraal gewerkt. De regio heeft baat bij overzicht én, vooral, een gezamenlijke blik op de toekomst. Daarom is een agenda voor Oost-Groningen opgesteld: de kracht van Oost-Groningen. Deze regionale agenda geeft koers, legt de verbinding met lopende programma's en versterkt de samenwerking tussen gemeenten binnen en buiten de regio, met de Provincie en met het Rijk. De agenda heeft een uitwerking gekregen in het Masterplan Oost-Groningen en vormt een kompas voor investeringen in de regio. Deze investeringen moeten leiden tot het aanpakken van de complexe maatschappelijke vraagstukken die er in de regio liggen. Uit de Monitor Brede Welvaart en het rapport 'Elke Regio Telt' blijkt namelijk dat de regio Oost-Groningen op veel indicatoren onder het landelijk en provinciaal gemiddelde zit. Veel opgaven zijn in Oost-Groningen sterker aanwezig dan in andere regio's, of hebben meer impact. Door intergenerationele armoede, vergrijzing, ontgroening, een dreigend zorginfarct, lage inkomens en ondermijnende criminaliteit staat de bestaanszekerheid van veel Oost-Groningers onder druk. We werken aan deze opgaven aan de hand van de drie programmalijnen. Deze programmalijnen borduren voort op de eerdere lijnen van de Regio Deal Oost-Groningen I. Hierover wordt meer verteld in hoofdstuk 3.

1.2 SAMENWERKING

Naast de drie inhoudelijke programmalijnen hebben we in deze Regio Deal ook specifiek aandacht voor de samenwerking. We zien samenwerking in de regio met maatschappelijke partijen als belangrijke meerwaarde voor dit programma. Alleen gezamenlijk kunnen we werken aan de opgaven en we willen daarom ook investeren in het verbeteren en professionaliseren van deze samenwerking. We zijn dan ook erg blij met de steunbetuigingen van maatschappelijke partijen uit de regio. We kijken er naar uit om samen met onze partners aan de slag te gaan in de Regio Deal Oost-Groningen II en zetten ons in om de samenwerking tussen overheden, maatschappelijke partijen en bedrijfsleven naar een hoger niveau te brengen. Hoe deze samenwerking verder vorm krijgt, staat in hoofdstuk 3.5.

1.3 RELATIE MET ANDERE PROGRAMMA'S EN BELEIDSKADERS

Uiteraard brengen we niet de hele Oost-Groninger opgave onder in de nieuwe Regio Deal. De Oost-Groninger gemeenten hebben met het opstellen van het Masterplan Oost-Groningen een langere termijn perspectief geschetst. Dit masterplan werkt vanuit vijf ambities:

- kansen om te groeien
- goed bereikbaar
- gezond en gelukkig
- goed wonen
- groen en duurzaam.

Vanuit dit masterplan gaan de gemeenten op zoek naar samenwerking en financiering van de opgaven. Wij zien de nieuwe Regio Deal als één van de bronnen waaruit we de aanpak van deze opgaven financieren naast bijvoorbeeld het Nationaal Programma Groningen, het Nationaal Isolatieprogramma, het Volkshuisvestingsfonds, het Integraal Zorgakkoord, het Gezond en Actief Leven Akkoord en uiteraard Nij Begun. De Regio Deal Oost-Groningen II is bijvoorbeeld begin 2025 al van start gegaan met het smalle uitvoeringsprogramma 2025. In dit uitvoeringsprogramma wordt een vervolg gegeven aan projecten uit de Regio Deal Oost-Groningen I die een vervolg gaan krijgen in Nij Begun. Door de start van dit uitvoeringsprogramma 2025 kunnen een aantal projecten direct in 2025 verder en komt de continuïteit ervan niet in gevaar. Over een goede overgang naar Nij Begun wordt op dit moment nog overlegd.

1.4 LEESWIJZER

In dit programmaplan van de Regio Deal Oost-Groningen II wordt in hoofdstuk 2 de opgaven benoemd en vervolgens in hoofdstuk 3 hoe we daar met drie programmalijnen aan willen werken. In het daarop volgende hoofdstuk wordt verteld hoe we de besluitvorming en samenwerking vormgeven (hoofdstuk 4). Daarna, in hoofdstuk 5, hoe de financiële verdeling per programmalijn, inzet per partij en voorwaarden eruit zien. Hoofdstuk 6 behandelt de monitoring, evaluatie en toekenningsvoorwaarden voor financiering van projecten. Als laatste benoemen we hoe we communiceren over onze activiteiten en projecten, hoe we het contact zoeken met gemeenteraden en de provinciale staten en hoe we de voortgang van ons programma monitoren en daar, ook tijdens de programmaperiode, van leren.

2. OPGAVEN EN AMBITIES

In het convenant van de Regio Deal Oost-Groningen II zijn onderstaande opgaven genoemd waar we aan gaan werken. In dit hoofdstuk omschrijven we nogmaals de opgaven en koppelen we deze aan de drie programmaliijnen: gezond & gelukkig leven, een leven lang ontwikkelen en veilige en leefbare dorpen en wijken.

2.1 INTERGENERATIONELE ARMOEDE EN KANSENONGELIJKHEID

De vijf Oost-Groningse gemeenten hebben relatief veel huishoudens met een inkomen onder de armoedegrens. Uit onderzoek blijkt dat deze armoede in veel gevallen overerfbaar is. Het Sociaal Planbureau Groningen constateert dat kinderen van ouders met een laag inkomen relatief vaak zelf ook een laag inkomen hebben. De gevolgen van intergenerationele armoede werken door in allerlei aspecten van het leven zoals opleiding, inkomen en gezondheid. Een van de sleutels in het tegengaan van armoede is het hebben van werk. In Oost-Groningen zijn er per 1000 inwoners 535 banen t.o.v. het landelijk gemiddelde van 704.

Daarom gaan we investeren in een leven lang ontwikkelen, de ontwikkeling van inwoners en bedrijven in Oost-Groningen. De focus op inwoners kent een aantal onderdelen. We gaan werken aan gelijke kansen voor kinderen, we investeren in onderwijs voor jongeren die meer aandacht nodig hebben en we bevorderen de startpositie van volwassenen op de arbeidsmarkt.

Ook gaan we aan de slag met de ontwikkeling van bedrijven. Duurzaamheid en innovatie, stimuleren van groei van bedrijven en werken aan projecten die bedrijven en werknemers bij elkaar brengen en zo de personeelskrachte tegenaan.

2.2 GEVOLGEN VAN VERGRIJZING EN ONTGROENING

Oost-Groningen is een sterk vergrijzende regio, waarin de vergrijzing op drie manieren doorwerkt. Als eerste neemt het percentage 65+'ers in Oost-Groningen toe. Ten tweede worden we gemiddeld gezien steeds ouder (dubbele vergrijzing) en tot slot heeft Oost-Groningen te maken met ontgroening; (hoger opgeleide) jongeren trekken weg uit de regio. Deze ontwikkelingen maken de regio kwetsbaar en brengen met zich mee dat er een sterk aanbod van zorg en voorzieningen nodig is.

Daarom zetten we in op een intensieve samenwerking tussen het sociaal en medisch domein en blijven we zoeken naar mogelijkheden om formele en informele zorg te verbinden en zorg op de juiste plek te bieden, daarin is de samenwerking met zorgpartijen van groot belang.

2.3 ACHTERSTAND IN GEZONDHEIDSVAAARDIGHEDEN

Oost-Groningers zijn in vergelijking met de overige gemeenten in de provincie Groningen en Nederland ongezonder. Dit is terug te zien in statistieken over overgewicht en obesitas, maar ook in de ervaren gezondheid van inwoners en levensverwachting. Daarnaast liggen de gezondheidsvaardigheden van Oost-Groningers lager, doordat zij bijvoorbeeld minder bewegen, ongezonder eten en meer roken en drinken. Betere gezondheidsvaardigheden zijn van belang voor een gezonde leefstijl en een betere (ervaren) gezondheid en vergroten daarmee de kansen om beter deel te nemen aan de maatschappij.

Daarom werken we aan een grotere bewustwording en werken we aan een gezondere leefstijl van Oost-Groningers. We verhogen de ervaren gezondheid van Oost-Groningers en verhogen daarmee de mogelijkheden voor sociale en economische deelname in de samenleving. Ook investeren we in gezondere leefomgeving waarin o.a. ontmoeting en beweging worden aangemoedigd.

2.4 ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

Uit het rapport *Ondermijning in het Ommeland* blijkt dat Oost-Groningen erg vatbaar is voor ondermijnende criminaliteit. Recent is er een aantal schietincidenten geweest die de opgave duidelijk zichtbaar maken en zorgen voor een gevoel van onveiligheid bij inwoners. Oost-Groningen is een aantrekkelijke regio voor criminelen om verschillende redenen. Het is een dunbevolkt en uitgestrekt gebied, er is relatief veel afgeschermd en afgelegen vastgoed en veel inwoners zijn kwetsbaar vanwege hun financiële positie en wantrouwen naar overheden en politie. Dit speelt zowel in onze dorpen en wijken als in het buitengebied.

Daarom pakken we verouderde of kwetsbare panden aan die een negatieve invloed hebben op hun omgeving en een broedplaats kunnen zijn voor ondermijnende activiteiten. We investeren in een prettige en veilige leefomgeving waardoor het veiligheidsgevoel van inwoners toeneemt. Tot slot sluiten we aan bij provinciale aanpak ondermijning die inzet op regionale interventie en bewustwording en weerbaarheid.

3. INZET PER PROGRAMMALIJN

Per programmalijn zijn ambities en doelstellingen geformuleerd die richtinggevend zijn voor de inspanningen die we willen leveren om te werken aan de brede welvaart in Oost-Groningen. De ambities zijn verwoord in het convenant. Deze vertalen we in de jaarplannen naar concrete doelstellingen, die tevens ook een toetsingskader vormen voor de inspanningen (projecten) die we in het uitvoeringsjaar willen doen.

Onderstaand worden per programmalijn de ambities en de doelstellingen op hoofdlijnen weergegeven.

3.1 GEZOND EN GELUKKIG LEVEN

STIMULEREN VAN EEN GEZONDE LEEFSTIJL VANUIT POSITIEVE GEZONDHEID

Ambities

We zetten in op (talent)ontwikkeling en positief opgroeien van de huidige en toekomstige generaties. Zo willen we dezelfde kansen bieden aan alle kinderen en jongeren om zich gezond en gelukkig te ontwikkelen. Naast het investeren in de jeugd hebben we ook aandacht voor het versterken van de veerkracht en weerbaarheid van individuele inwoners. We werken hieraan door te investeren in de omgeving en het netwerk van kinderen en volwassenen, inzet op preventie vinden wij hierin een belangrijk onderdeel. Ook vergroten we het gezondheidsvermogen volgens de uitgangspunten van positieve gezondheid voor alle Oost-Groningers.

Doelstellingen

- Meer gezonde en gelukkige mensen in Oost-Groningen;
- Betere gezondheid voor kinderen en jongeren;
- Hoger welbevinden voor inwoners met psycho-sociale klachten;
- Meer algehele fitheid van ouderen.

ORGANISEREN VAN BEREIKBARE EN TOEGANKELIJKE ZORG

Ambities

Wij streven ernaar dat Oost-Groningers zo lang mogelijk fit, vitaal en gezond kunnen blijven wonen in hun eigen omgeving. Door de toenemende vergrijzing neemt de druk op de zorg toe en het zorgaanbod neemt verder af. Daarom stimuleren en verbeteren we de samenwerking en communicatie tussen het sociaal en medisch domein. Hierdoor dragen we bij aan een bereikbare,

toegankelijke en toekomstbestendige zorg. Daarnaast stimuleren we de eigen verantwoordelijkheid van inwoners, om daarmee ook de druk op de zorg en gemeentelijke voorzieningen te verminderen. Preventie speelt een belangrijke rol, binnen alle lagen van zorg en ondersteuning, waardoor we gezondheidsproblemen zoveel mogelijk vóór zijn. We stimuleren een gezonde leefomgeving voor iedereen, met aandacht voor onderliggende factoren die ook een belangrijke rol spelen bij gezondheid, zoals armoede en sociale participatie.

Doelstellingen

- Zichtbare verschuiving van “zorg” van het medisch domein naar het sociaal domein;
- Zichtbare verschuiving van formele zorg naar informele zorg.

3.2 EEN LEVEN LANG ONTWIKKELEN

INVESTEREN IN INWONERS

Ambities

We werken aan het verbeteren van de sociaaleconomische status van Oost-Groningers, we zetten in op het verbeteren van het opleidingsniveau en de (kwetsbare) arbeidsmarktpositie van inwoners. Het begeleiden van inwoners zonder startkwalificatie naar een diploma helpt daarbij. We ondersteunen deze groep inwoners direct en indirect. De inwoners worden op een directe manier ondersteund door middel van begeleidingstrajecten. Indirect wordt er ingezet op een arbeidsmarktinfrastructuur waar alle inwoners terecht kunnen met vragen over scholing, ontwikkeling en werk. Daarbij wordt ook de koppeling gemaakt met sociaal ontwikkelbedrijven en ontwikkelcentra.

We gaan samen met partijen uit de regio projecten opzetten die (intergenerationele) armoede van inwoners tegenaan met een integrale aanpak, waarmee het welvaartsniveau van huishoudens wordt verhoogd. Voor het verbeteren van de kansengelijkheid van kinderen, zetten we in op een extra ondersteuningsaanbod voor kinderen en jongeren. Voor kinderen betekent dit ondersteuningsaanbod dat er ingezet wordt op kinderopvang zodat zij zich in een vroege fase sociaal kunnen ontwikkelen. Daarnaast worden gezinnen met multi-problematiek met de Doorbraakmethode ondersteund om kinderen een stabiele opgroeiomgeving mee te geven. Op deze manier wordt de achterstand van kinderen preventief verkleind.

Doelstellingen

- Een hogere sociaal economische status van onze inwoners;
- Terugdringen intergenerationele armoede;
- Grotere kansengelijkheid voor kinderen.

INVESTEREN IN BEDRIJVEN

Ambities

We dragen bij aan het ontwikkelen van talenten en vaardigheden van mensen en stimuleren zo de deelname aan de veranderende arbeidsmarkt. Door samenwerking tussen innovatieve initiatieven (onderwijs en bedrijfsleven) te bevorderen, ontstaan er meer kansen voor kennisdeling, digitalisering, technologische en sociale innovaties en ondernemerschap. Deze combinatie versterkt het regionale ecosysteem en de economische groei: bedrijven groeien, er ontstaan nieuwe banen en de regio wordt aantrekkelijker voor jong talent.

We versterken de economische positie van de regio door optimaal gebruik te maken van de innovatie-initiatieven in de regio en deze aan elkaar te verknopen. Door product-, proces- en sociale

innovaties te stimuleren voelen inwoners de effecten van de versterkte economische positie van de regio, met daarbij aandacht voor de kenmerkende kansrijke sectoren: maakindustrie, agro-innovatie en de gezondheidsindustrie. Ook de kracht van grensregio wordt daarbij gebruikt: de grensoverschrijdende arbeidsmarkt. Dit sluit aan op de ontwikkeling van campussen, zoals beschreven in het Masterplan Campussen, die leiden tot een verbeterde economische positie van Oost-Groningen. Digitalisering is daarbij een belangrijk speerpunt.

Doelstellingen

- Economische ontwikkeling;
- Sterkere economische positie van de regio.

3.3 VEILIGE EN LEEFBARE DORPEN EN WIJKEN

WERKEN AAN EEN GEZONDE, VEILIGE EN SOCIALE LEEFOMGEVING

Ambities

Wij werken samen met maatschappelijke organisaties en inwoners aan verbetering van de fysieke en sociale leefomgeving door middel van gebiedsgerichte aanpakken. In onze inzet aan dorpen en wijken vinden we het belangrijk dat de leefomgeving uitnodigt tot beweging en sociale activiteiten. Hierdoor werken we ook aan betere veiligheid in kwetsbare dorpen en wijken. Het uitnodigen tot bewegen staat in verbinding met de gezonde leefomgeving vanuit Gezond & Gelukkig.

Doelstellingen

- Een toename van de tevredenheid over sociale omgang in buurten en wijken;
- Een hogere waardering van inwoners voor hun leefomgeving;
- Een gezondere leefomgeving.

AANPAKKEN KWETSBARE PANDEN MET ONDERMIJNINGSRISICO

Ambities

We brengen panden of erven in beeld die een langdurige en onevenredige negatieve invloed hebben op de fysieke leefomgeving. Vervolgens willen we mogelijke problematiek voorkomen en structureel oplossen. We pakken, in overleg met de eigenaar, deze negatieve invloed aan. Daarvoor combineren we ondersteuning waar nodig met handhaving. Ook ontwikkelen we in samenhang met het Volkshuisvestingsfonds een aanpak die gericht is op woningverbetering. Daarnaast dragen we bij aan de bredere regionale aanpak ondermijning door aan te sluiten bij de samenwerking van het RIEC.

Doelstellingen

- Een hogere waardering van inwoners voor hun leefomgeving;
- Afname aantal panden en erven met negatieve invloed op de fysieke leefomgeving;
- Afname aantal panden en erven met ondermijningsrisico;
- Een toename van het veiligheidsgevoel van inwoners;
- Een lagere ervaren dreiging van ondermijning of georganiseerde criminaliteit.

3.4 DOMEINOVERSTIJGENDE THEMA'S

Tussen de drie inhoudelijke programmalijnen zit overlap in de onderwerpen en thematiek. We vinden het belangrijk dat we buiten de bestaande kaders kijken om te werken aan opgaves en om te voorkomen dat we teveel 'verkokerd' binnen één programmalijn gaan werken. Daarom gaan we in de Regio Deal Oost-Groningen II ook werken aan een domeinoverstijgende aanpak rond een aantal thema's. Hiervoor reserveren we apart budget zodat we binnen de drie hieronder genoemde

thema's de ruimte hebben om te werken aan een integrale aanpak. De opbrengsten van de thematafels met maatschappelijke organisaties (oktober 2024) gebruiken we hierbij als uitgangspunt.

GEBIEDSGERICHTE AANPAKKEN

De gebiedsgerichte aanpak (GGA) is een beproefd recept uit Regio Deal I. De methode GGA is bedoeld om met elkaar de opgaven van een gebied in beeld te brengen en daar gezamenlijk een passende aanpak op te ontwikkelen. In een GGA komen fysiek & sociaal samen. Het streven is dus om integraal te kijken naar de wijk- of dorpsopgaven. Door gebiedsgericht samen te werken is het mogelijk om acties te nemen die aansluiten bij de behoeften van een wijk of dorp. En waar mogelijk en nodig ook inwoners zelf een rol in kunnen spelen, waardoor eigenaarschap ontstaat en waarmee het mogelijk wordt om met gerichte acties meerwaarde te creëren. Hierbij wordt intensief samengewerkt met woningcorporaties om integraal opgaven aan te pakken in gebieden waar de maatschappelijke opgaven het grootst zijn. De GGA heeft een fysieke en sociale aanpak: er wordt gewerkt aan verbetering van de woningvoorraad én er worden programma's ontwikkeld op onder andere gezondheid en armoede. De resultaten van de aanpak in het verleden bieden aanleiding om de aanpak opnieuw en verbeterd in te zetten. We willen het versterken door het als integraal project over de pijlers heen te behandelen en de focus te verbreden van woningvoorraad naar verbetering van wijken als geheel.

Deze integrale manier van werken, maakt gebruik van gebiedsplannen voor een aantal wijken of dorpen in Oost-Groningen. De selectie vindt plaats in overleg met de Oost-Groninger gemeenten. Voor elk van de gekozen wijken of dorpen wordt gekeken naar de specifieke uitdagingen van het gebied en wordt een op maat gemaakt plan opgesteld, waarmee zowel de fysieke uitdagingen van het gebied als de sociale uitdagingen aangepakt worden. Hierin hebben we ook aandacht voor de manier waarop organisaties in de wijk met elkaar samenwerken en samen met inwoners plannen maken en uitvoeren.

INTERGENERATIONELE ARMOEDE

De ontwikkeling van armoedebestrijding laat zien dat er een verandering heeft plaatsgevonden in de aanpak van armoedebelief. Deze heeft zich ontwikkeld van een eenzijdige, landelijke aanpak naar een meer lokale en duurzame benadering waarin maatwerk centraal staat. Armoede wordt nu niet langer gezien als een simpel probleem dat kan worden opgelost met financiële steun, maar als een lastig vraagstuk waarvoor specifieke en duurzame oplossingen nodig zijn voor lange termijn. Op deze manier worden mensen op een betere manier geholpen en kunnen problemen effectiever worden opgelost.

Omdat de aanpak van armoede onlosmakelijk verbonden is met elk van de pijlers is een integrale aanpak noodzakelijk. Een aanpak vanuit het sociaal domein heeft effect, maar nog beter is om de opgave ook vanuit het fysiek domein als vanuit het gezondheidsperspectief te benaderen. Dan kunnen de problemen die spelen bij de doelgroep aangepakt worden.

VERGRIJZING & ONTGROENING

Oost-Groningen is een sterk vergrijzende regio, waarin de vergrijzing op drie manieren doorwerkt. Ten eerste neemt het percentage 65+'ers toe. Daarnaast worden we gemiddeld gezien steeds ouder (dubbele vergrijzing) en tot slot heeft onze regio te maken met ontgroening; (hoger opgeleide) jongeren trekken weg uit de regio. Deze ontwikkeling maakt de regio kwetsbaar en brengt met zich mee dat er een sterk aanbod van zorg en voorzieningen nodig is voor onze ouderen.

Ook dit thema vraagt een brede aanpak om effectief de (gevolgen van) vergrijzing aan te pakken. De problemen hebben immers ook gevolgen voor andere domeinen. De voorgestelde brede, integrale aanpak omvat de inrichting van zorg(voorzieningen), de opleiding van zorgmedewerkers en de huisvesting van ouderen en mensen met een zorg- of ondersteuningsbehoefte (woon-zorgvisie). De

doelen zijn dat zij langer thuis kunnen wonen – op een veilige en comfortabele manier, het vergroten van bewustwording over het belang van *tijdig* nadenken over langer thuis wonen. We informeren woningeigenaren actief over het *levensloopbestendig* maken van hun woning, bijvoorbeeld door het aanbrengen van woningaanpassingen. Daarin besteden wij aandacht aan het *ontzorgen* van woningeigenaren, die niet zelfstanding in staat zijn om hun mogelijkheden te overzien en de juiste keuzen te maken. We borgen de integraliteit door waar mogelijk woningaanpassing te verbinden met woningverbetering en verduurzaming.

3.5 ONTWIKKELEN SAMENWERKING

Goede samenwerking binnen de overheden en met maatschappelijke organisaties is wezenlijk voor een programmatische aanpak; zowel op regionaal niveau als op lokaal niveau. Met de Regio Deal Oost-Groningen II investeren we met tijd en geld in het professionaliseren van deze samenwerking, en daarmee ook in een sterke regionale aanpak die geborgd wordt na de looptijd van de Regio Deal. Door een betere regionale samenwerking en een goede samenwerking tussen regio en Rijk dragen we als Regio Deal bij aan een goede opzet en uitvoering van andere programma's en regelingen zoals Nij Begun en Nationaal Programma Vitale Regio's.

De tweede Regio Deal is gericht op een betere samenwerking met maatschappelijke partijen uit de regio. We geven deze partijen een plek in de Regio Deal. Concreet betekent dat bijvoorbeeld dat maatschappelijke partijen aan sluiten bij de idee- en planvorming bij projectgroepen rondom het opstellen van uitvoeringsplannen en als agenda-lid aansluiten bij stuurgroepen zodat bestuurders het gesprek kunnen voeren over wat er speelt in de regio.

Naast de bovenstaande manier van samenwerken met maatschappelijke partijen uit de regio, willen we voor de domeinoverstijgende thema's (3.4) een experiment aan gaan. Binnen de thema's Intergenerationele armoede, Gebiedsgericht werken en Vergrijzing & ontgroening, willen we zo integraal mogelijk werken aan breed gedragen oplossingen. De besluitvorming hierover gebeurt gelijkwaardig tussen overheden en maatschappelijke partijen.

Ook spreken we de ambitie uit om in de loop van de Regio Deal-periode te kijken hoe we besluitvorming en betrokkenheid steeds meer gelijkwaardig kunnen inrichten. Hierover blijven we in gesprek met onze partners. Uit een eerdere regionale bijeenkomst zijn de drie onderstaande punten meegegeven:

- *Gezamenlijke basis:* Het is van belang om een gezamenlijke basis te hebben vanuit waaruit we samenwerken, leidende principes en steeds meer dezelfde taal spreken.
- *Faciliteer en coördineer de samenwerking:* Vanuit de netwerkgedachte van belang dat we allemaal weten wie in de regio waaraan werkt, hierin moet geïnvesteerd worden.
- *Blijf contact organiseren:* algemene bijeenkomsten, inspirerende middagen of bijeenkomsten met een specifiek thema.

Doelstellingen

- een sterke samenwerking tussen Rijk en Regio;
- een sterke inhoudelijke en organisatorische samenwerking tussen de Oost-Groninger gemeenten;
- een sterke regionale samenwerking tussen overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.

4. GOVERNANCE EN SAMENWERKING

4.1 GOVERNANCE REGIO DEAL

Voor de uitvoering van Regio Deal Oost-Groningen II wordt een samenwerkingsorganisatie ingericht met een programmabureau dat de coördinatie van de uitvoering van Regio Deal Oost-Groningen II voor haar rekening neemt. De drijvende kracht voor de uitvoering van Regio Deal Oost-Groningen II ligt in de programmalijnen. Hier ligt de inhoudelijke basis voor de ontwikkelingen van activiteiten. Elke programmalijn wordt getrokken door een programmamanager.

Qua planning sluiten we aan bij de P&C-cyclus van de gemeenten. We stellen elk jaar een uitvoeringsprogramma en jaarverslag vast. Het uitvoeringsprogramma benoemt op hoofdlijnen de inzet op thema's, met daarbij een budgettair kader. Deze hoofdlijnen worden vervolgens binnen de programmalijnen concreet uitgewerkt tot projectplannen of andere activiteiten. Op die manier zijn de colleges van gemeenten en provincie meer betrokken op het gehele uitvoeringsprogramma en dus ook de integraliteit ervan. De uitvoerende en pragmatische uitwerking liggen in de verantwoordelijkheid van de stuurgroepen van de programmalijnen.

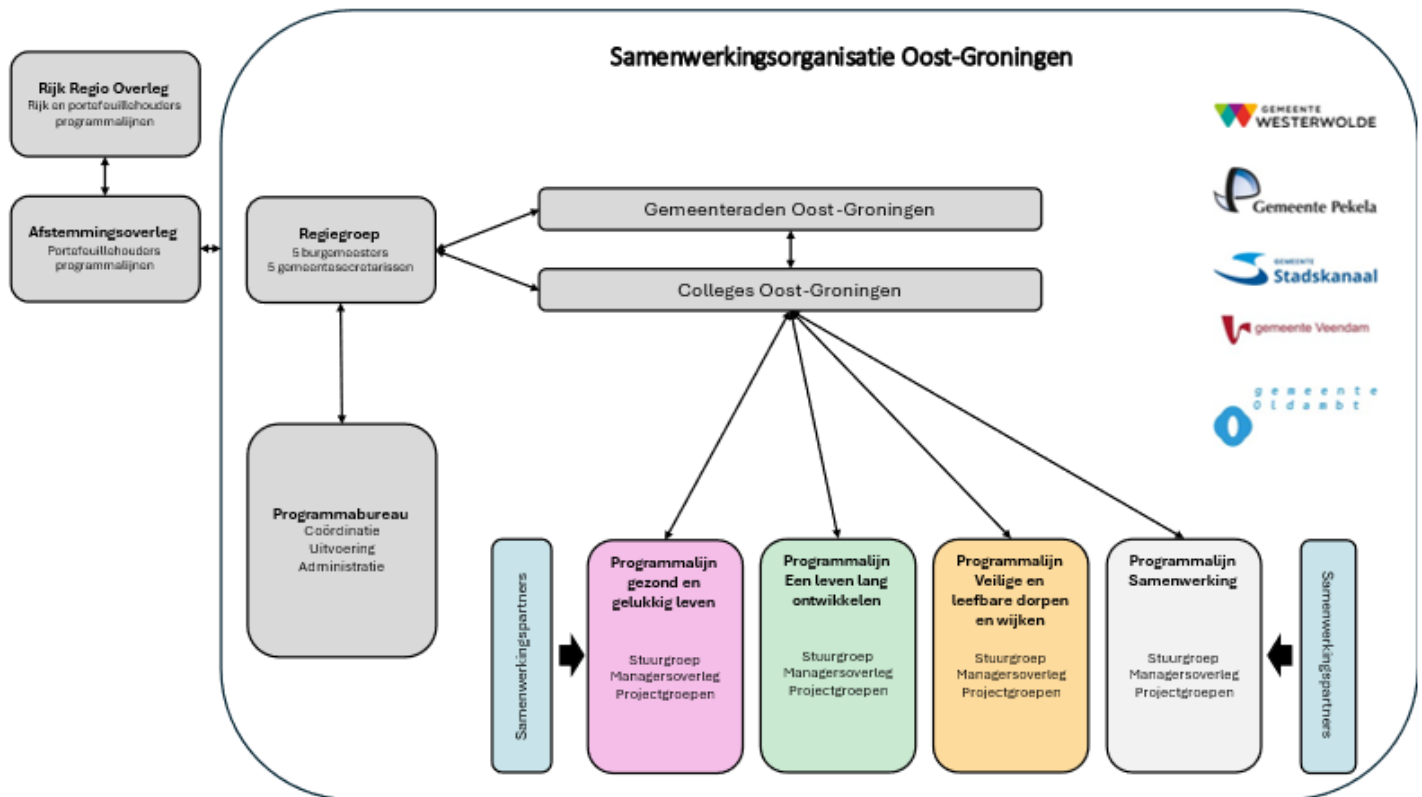
Binnen de programmalijnen worden inhoudelijke voorstellen voorbereid door projectgroepen, bestaande uit beleidsmedewerkers vanuit de gemeenten en partnerorganisaties. Zij bereiden voorstellen voor, die met een formulier worden voorgelegd aan het managersoverleg in de programmalijn. Dit proces wordt gefaciliteerd door de programmamanager van de desbetreffende programmalijn. Vervolgens worden in het managersoverleg voorstellen getoetst op inhoud (convenant) en uitvoerbaarheid. In dit managersoverleg worden adviezen voor de stuurgroep geformuleerd. In de stuurgroep zitten de betrokken portefeuillehouders en betrokken maatschappelijke partijen.

Voor de stuurgroepen van de programmalijnen maken we waar mogelijk gebruik van de bestaande bestuurlijke portefeuillehoudersoverleggen. Dit om bestuurlijke drukte te beperken. De programmalijn LLO omvat een breed aantal portefeuilles: economie, onderwijs en werk en inkomen. Voor deze programmalijn stellen we een integrale stuurgroep in, waarin vertegenwoordigers vanuit de verschillende portefeuilles deelnemen. Deze vertegenwoordigers brengen de standpunten van de regionale portefeuillehoudersoverleggen (o.a. OOGO, WerkInZicht) op de verschillende portefeuilles in. De stuurgroep van de programmalijn LLO maakt vervolgens een integrale afweging op de voorstellen.

In de stuurgroepen op de programmalijnen vindt besluitvorming plaats over de projectvoorstellen. Verder wordt input geleverd voor de inhoud van de programmalijn in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma, waarover in de colleges wordt besloten. De colleges van de deelnemende gemeenten zijn bestuurlijk opdrachtgever voor de inhoud van de programmalijnen. De portefeuillehouders in de stuurgroepen verzorgen zelf de afstemming binnen hun eigen College van B&W. Binnen een programmalijn kan door de stuurgroep besloten worden over budgetverschuivingen. Budgetverschuivingen tussen pijlers blijft voorbehouden aan het Rijk-Regio-Overleg.

Zoals in 3.5 ook omschreven worden binnen de programmalijnen samenwerkingspartners uit de regio betrokken bij de projectgroep, het managers-overleg en/of de stuurgroep. Zij denken dus actief mee bij het opstellen van jaarplannen en programmaplannen.

De regiegroep is verantwoordelijk voor de bestuurlijke (proces-)coördinatie en houdt toezicht op de uitvoering. De regiegroep wordt samengesteld uit de burgemeesters en de gemeentesecretarissen van de Oost-Groninger gemeenten.

Er wordt een bestuurlijk afstemmingsoverleg ingesteld¹ waarin vertegenwoordigende portefeuillehouders vanuit de programmalijnen zitting hebben onder voorzitterschap van de burgemeester van de penvoerende gemeente (gemeente Oldambt). Het afstemmingsoverleg komt circa vier keer per jaar bij elkaar, waarvan twee keer met een afvaardiging van het Rijk (het zogeheten Rijk Regio Overleg). De overleggen met het Rijk zijn bedoeld om elkaar te informeren, te monitoren en in onderlinge afstemming te zoeken naar koppelkansen met overige regionale, nationale of zelfs internationale programma's.

4.2 BETROKKENHEID GEMEENTERADEN EN PROVINCIALE STATEN

Het programmaplan, uitvoeringsplannen (jaarplannen), (financiële) jaarverslagen en concept-besluitvormingsdocumenten ten behoeve van de besluitvorming in alle vijf de deelnemende gemeenten worden meegenomen in de reguliere P&C-cyclus van gemeenten. Dit betekent dat het programmaprojectbureau er naar streeft de jaarplannen gereed te hebben op uiterlijk 1 juli van het jaar voorafgaand aan het nieuwe begrotingsjaar en het (financieel) jaarverslag uiterlijk 1 april van het jaar volgende op het begrotingsjaar.

Met de provincie worden momenteel gesprekken gevoerd over de exacte plaats van de provincie in de governance van Regio Deal Oost-Groningen II.

¹ In RD I wordt dit de 'Stuurgroep Regio Deal Oost-Groningen' genoemd.

5. FINANCIERING

5.1 BESCHIKBAAR BUDGET EN VERDELING

Actielijnen	Rijksbijdrage (€)	Regionale financiering (€)	Totaal (€)
Gezond en gelukkig leven	4.000.000	3.500.000	7.500.000
Een leven lang ontwikkelen	4.000.000	4.000.000	8.000.000
Veilige en leefbare dorpen en wijken	3.500.000	4.000.000	7.500.000
Ontwikkelen samenwerking	625.000	375.000	1.000.000
Verantwoording, Administratie en Toezicht (VAT)	375.000	625.000	1.000.000
Totaal	12.500.000	12.500.000	25.000.000

5.2 COFINANCIERING GEMEENTEN EN PROVINCIE

De cofinanciering vanuit de regio bestaat uit twee onderdelen. De Oost-Groningse gemeenten dragen in totaal 6,25 miljoen bij. Deze cofinanciering is door de gemeenten opgenomen als reservering bij de aanvraag van de RD-II. Aan de hand van elk jaarlijks uitvoeringsprogramma worden de kosten verdeeld over de gemeenten, naar rato van het aantal huishoudens.

Cofinanciering per gemeente	Oldambt	Pekela	Stadskanaal	Veendam	Westerwolde	Totaal
Percentage	29,60%	8,95%	23,30%	20,23%	17,92%	100,00%
Totaal	€ 1.850.000	€ 559.375	€ 1.456.250	€ 1.264.375	€ 1.120.000	€ 6.250.000
Gemiddeld per jaar	€ 462.500	€ 139.844	€ 364.063	€ 316.094	€ 280.000	€ 1.562.500

De provincie Groningen draagt ook 6,25 miljoen bij, wat de regionale financiering brengt op 12,5 miljoen. De provincie Groningen kent op basis van de jaarlijkse uitvoeringsplannen hun bijdrage toe verdeeld over de drie inhoudelijke programmalijnen (Gezond en gelukkig leven, een leven lang ontwikkelen en veilige en leefbare dorpen en wijken). De afspraken hierover worden nog verder uitgewerkt.

5.3 OVERHEADKOSTEN

De overheadkosten van de Regio Deal Oost-Groningen II bestaan grotendeels uit de kosten voor het programmabureau en de kosten voor de zogenoemde PIOFACH-functies (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en

Huisvesting). Deze functies worden op basis van een dienstverleningsovereenkomst geleverd door de gemeente Oldambt (als penvoerder) en door GRID voor wat betreft de informatievoorziening.

Binnen de Regio Deal Oost-Groningen II is een bedrag van € 1.000.000 gereserveerd voor VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht). Uit dit budget worden onder meer de volgende onderdelen bekostigd:

- Personeel, waaronder de programmamanager, programmacontroller en ondersteunend personeel;
- Monitoring en verantwoording;
- Gedeeltelijke inhuur van ondersteunende taken via de penvoerder, zoals HRM, inkoop en financiële administratie.

Indien dit VAT-budget wordt overschreden, zullen de extra kosten naar rato van de omvang van de programmalijnen worden doorbelast.

Naast de genoemde VAT-kosten zijn er aanvullende voorzieningen nodig voor de uitvoering, zoals ICT, telefonie, huisvesting en overige facilitaire kosten. Deze indirecte kosten, evenals direct toerekenbare overhead, worden per pijler evenredig toegerekend aan de bijbehorende projecten binnen die pijler. Hierbij kan gedacht worden aan projectkosten (projectkosten, trajecten, etc.) en programmakosten (programmamanager voor de programmalijn).

5.4 VAN REGIO DEAL NAAR NIJ BEGUN

Zoals eerder genoemd wordt op het moment van schrijven overlegd met de Sociale Agenda van Nij Begun hoe de projecten die gestart zijn vanuit de RD-I, worden overgenomen door de Sociale Agenda. Inzet is dat alle projecten die opgenomen zijn in de Sociale Agenda sowieso worden overgenomen vanaf 2027. Waar mogelijk kijken we waar projecten eerder overgenomen kunnen worden.

6. MONITORING, EVALUATIE EN TOEKENNING PROJECTPLANNEN

6.1 MONITORING & EVALUATIE

Volgens de afspraken uit het convenant wordt de voortgang van de Regio Deal Oost-Groningen II ook gemonitord. We maken onderscheid in monitoring van projecten (focus op resultaten/output) en de programmamonitoring (focus op effecten/outcome). Met de projectmonitoring willen we beter zicht hebben op de concrete resultaten van projecten. Hierdoor kan beter gecommuniceerd worden over de voortgang en is er beter inzicht in de behaalde resultaten waardoor het gesprek over voortzetting en borging beter gevoerd kan worden.

Daarnaast zetten we een programmamonitoring op zoals in de RD-I met daarop focus op de effecten en ontwikkelingen van de brede welvaart. Wat betreft de monitoring van de Brede Welvaart sluiten we zoveel mogelijk aan bij de 'Staat van Groningen'. Verder wordt er per programmalijn een analyse gemaakt van bestaande monitors en vragenlijsten in samenwerking met een monitoringsconsortium. Ook hechten we veel waarde aan de tussentijdse proces- en inhoudelijke evaluaties om te zien hoe de partijen, maatschappelijke organisaties en stakeholders kijken naar maatschappelijke ontwikkelingen en samenwerking van de RD-II. Deze evaluaties geven daarmee ook de mogelijkheid om bij te sturen en wanneer nodig het convenant aan te passen.

Gedurende de projectperiode is er minimaal eens per kwartaal contact tussen programmaorganisatie Regio Deal en het project. In de praktijk blijkt uit Regio Deal I dat dit in de regel veel vaker voorkomt, afhankelijk van de activiteiten van het project. Zo is er in de opstartperiode en afrondende periode veelvuldig contact. De programmaorganisatie treedt daarbij in de opstartperiode adviserend op en de afronding vraagt veel toezicht op een zorgvuldige afronding en borging van het project.

Van de voorgaande Regio Deal is geleerd om de monitoring te richten op resultaten. Het sturen op effecten blijkt lastig; effecten kunnen verschillende oorzaken hebben en de inspanningen van projecten is daarom moeilijk te koppelen aan maatschappelijke effecten. Na afloop van een project wordt van de projectleider een evaluatie op het project verwacht. Hiermee wordt geëvalueerd in hoeverre de resultaten van het project bijdragen aan de aanpak van maatschappelijke opgaven waar Oost-Groningen voor staat.

Het totaal aan projectevaluaties wordt gebruikt om tegen het einde van Regio Deal Oost-Groningen II een totaalbeeld te schetsen van de impact van de Regio Deal op de aanpak van de genoemde opgaven. Het doel van de evaluatie is om inzicht te krijgen over de mate waarin de Regio Deal de gestelde doelen behaald heeft.

6.2 TOEKENNING PROJECTPLANNEN

Wanneer projectplannen worden behandeld in de stuurgroepen van één van de programmalijnen is het van belang dat hier één manier van werken in wordt ontwikkeld. Zo zorgen we er vanuit het programmabureau voor dat er wordt gewerkt met een format. In dit format wordt gevraagd naar de ambities, doelen, de te verwachten impact en de achterliggende verandertheorie. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat zowel de uitvoerende partijen als de besluitvormende partijen scherp zijn op en betrokken zijn bij de opbouw van projecten en of het overeen komt met de inhoud van het convenant. Elk project krijgt een vaste contactpersoon vanuit de programmaorganisatie, die op gezette tijden de voortgang bespreekt. Daarnaast wordt elk halfjaar een beknopte schriftelijke rapportage opgesteld met daarin de geboekte voortgang en behaalde of geplande resultaten. Bij afwijkingen van het projectplan gaat de contactpersoon van de programmaorganisatie met de projectleider in gesprek. Op deze manier blijven we scherp op de doelstellingen en behaalde resultaten en hoe we dat koppelen aan ontwikkelingen van de brede welvaart.

7. COMMUNICATIE EN BETROKKEN PARTIJEN

7.1 COMMUNICATIEPLAN

POSITIONERING

De communicatie over de Regio Deal Oost-Groningen is gericht op informeren en betrekken van stakeholders (samenwerkingspartners en uitvoeringspartners) en op het delen van kennis met professionals. In de communicatie naar deze doelgroepen treedt de Regio Deal Oost-Groningen dan ook actief naar buiten als zender van het verhaal. Inwoners hebben profijt van de projecten die bij hen in de buurt plaatsvinden en worden via de bestaande kanalen van hun gemeente (sociale media accounts, gemeente pagina's) geïnformeerd over de concrete projecten die plaatsvinden bij hen in de buurt. Naamsbekendheid van Regio Deal is voor inwoners minder van belang, zij hebben vaak al te maken met een veelheid van namen en afzenders.

UITGANGSPUNTEN

- We informeren, faciliteren en ondersteunen;
- We stimuleren interne en externe samenwerking;
- We verbinden projecten en samenwerkingspartners aan Regio Deal Oost-Groningen II;
- We gunnen iedere partner een podium;
- We generen verhalen die de persoonlijke impact laten zien van Oost-Groningers.

WERKWIJZE

Voor de communicatie over Regio Deal Oost-Groningen II maken we zoveel mogelijk gebruik van de bestaande communicatiekanalen van de deelnemende overheden en samenwerkingspartners en van het LinkedIn kanaal van Regio Deal Oost-Groningen II. We werken daarom nauw samen met de verschillende organisaties, in het bijzonder met de communicatieadviseurs van de gemeenten en samenwerkende partijen. Het programmeerteam Regio Deal houdt de communicatieadviseurs op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en deelt nieuwsberichten.

De ervaring die is opgedaan in de uitvoering van de eerste Regio Deal vormt de basis van het communicatieplan voor de tweede deal. Een belangrijke aanpassing is om aan de voorkant duidelijke afspraken te maken met de projecten over gezamenlijke communicatie. Er wordt daarom een communicatie format toegevoegd aan ieder projectplan, waarin een uitvraag wordt gedaan naar de te verwachten communicatie mijlpalen en afspraken worden gemaakt over de samenwerking tussen partners en de Regio Deal Oost-Groningen II in het naar buiten brengen van informatie. Gezamenlijk naar buiten treden heeft altijd onze voorkeur. Hierbij geven we iedere partner de erkenning voor hun rol in het geheel. Partners kunnen altijd hun eigen boodschap toevoegen aan de centrale boodschap, dat geldt ook voor medewerkers binnen de projecten. We stimuleren dat zij hun persoonlijke ervaringen delen binnen hun eigen netwerk.

OPBOUW COMMUNICATIE BOODSCHAP REGIO DEAL OOST-GRONINGEN II

De communicatie uitingen van Regio Deal Oost-Groningen II worden uitgewerkt op 3 niveaus:

- Regio Deal: overkoepelend verhaal over opgaven en doelstellingen RD (paraplu);
- Programmalijn: opbrengst per programma of thema. Ook zoeken naar verbinding over de programma's heen;
- Project: mooie projecten en activiteiten onder de aandacht brengen met daarin extra aandacht voor de impact op inwoners van Oost-Groningen (persoonlijke impact).